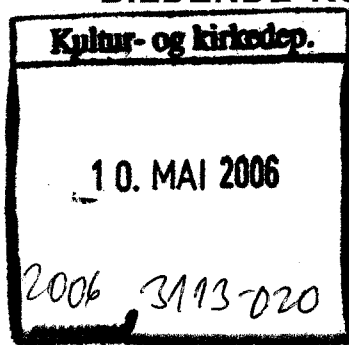

BILDENDE KUNSTNERES HJELPEFOND

Kultur- og Kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

3% FONDET

Oslo, 5. mai 2006

HØRINGSUTTALELSE – UTKAST TIL ENDRINGER I ÅNDSVERKSLOVEN OG LOV OM AVGIFT PÅ OMSETNING AV BILLEDKUNST (GJENNOMFØRING AV EU-DIREKTIV OM FØLGERETT TIL FORDEL FOR OPPHAVSMANNEN TIL ET ORIGINALKUNSTVERK M.M.)

Jmf. Departementets brev av 28.03.06, deres ref 2006/03113ME7ME1obo.

Et enstemmig styre i Bildende Kunstneres Hjelpfond uttaler:

1. Departementet har anmodet om merknader til det fremlagte høringsutkastet. Bildende Kunstneres Hjelpfond (Hjelpfondet) er klar over at lovendringen tvinges frem av EUs direktiv om følgerett, og er positiv til den tilpasning Departementet tilsikter å foreslå ved lovutkastet. Hjelpfondet merker seg Departementets uttalelse om at den kollektive kunstavgiftsordning som forvaltes av Hjelpfondet, tydeligvis "fungerer svært godt". Som resultat av den kulturpolitiske avgiftsordningen kunne Hjelpfondet i 2005 tildele NOK 13.459.700 til forskjellige støtte- og stipendieordninger til billedkunstnere og deres etterlatte. Siden 1948 da loven ble vedtatt, er det utdelt ca. NOK 237 millioner. Ordningen er rimelig å administrere; omkostningene ligger på under 9 %.

Hjelpfondet går inn for den dobbelte løsningen Departementet foreslår, ved at det skal svares kunstavgift i tilfelle der det ikke påløper følgerett. Løsningen muliggjør videreføringen av Hjelpfondet, samtidig som den ikke medfører noen økt belastning på kunstomsetning i forhold til dagens ordning. Sammen vil regelverkene bidra til å styrke kunstnernes økonomiske stilling: den kollektive kunstavgiftsordning med et hovednedslagsfelt mot samtidskunstnere i form av ulike tilskudd og stipend; følgerettsvederlaget som en individualrett for opphavsmannen og hans rettsetterfølgere ved videresalg av originaleksemplarer av verket.

Hjelpfondet støtter videre Departementets forslag om at en ved implementering av følgerettsdirektivet gjør bruk av adgangen til å fastsette minstegrensen for følgerett til EURO 3.000. Dette innebærer at det ved salg med lavere kjøpesum i stedet vil måtte betales kunstavgift til Hjelpfondet, slik at en større andel av midlene som blir innkrevd, går til aktive kunstnere. Hjelpfondet vil også bemerke at dersom minstegrensen for følgerett settes lavere enn foreslått av Departementet, er det grunn til å anta at administrasjonen av individualrettene for slike mer rimelige verk, vil stå i et misforhold til de inntekter som vil oppebæres.

2. Følgerettsordningen omfatter etter direktivet flere verkstyper enn kunstavgiftsordningen, idet sistnevnte bare gjelder for billedkunst (herunder maleri, skulptur, tegnekunst og grafikk). Departementet har anmodet om en vurdering av om det bør skje en utvidelse av kunstavgiftsgrunnlaget, slik at dette legges tett opp til området for følgeretten.

Hjelpfondet antar at det i denne sammenheng må skilles mellom ulike typer verk.

Adresse:
Kjeld Stubs gate 3
0160 Oslo

Telefon:
22 47 74 33

Telefax:
22 47 74 30

Bankgiro:
1600.47.84476

Foretaksregisteret:
NO 971 526 068

Når det gjelder fotografiske verk, kan Hjelpfondet ikke se at det lenger er noen grunn til å unnta disse fra avgiftsordningen. I samtidskunsten er fotografiske verk viktige innslag. I kunsthandelen spiller de en ikke ubetydelig rolle i førstegangsomsetningen. Det er formodentlig nærmest av historiske grunner at fotografiske verk ikke har vært omfattet av kunstavgiftsordningen. I dag er det vanskelig å begrunne at denne type verk skal holdes utenfor. Hjelpfondet minner også om at et ønske om at fotografiske verk skal omfattes har vært fremført av Norske Billedkunstnere.

Prinsipielt sett kunne det samme sies om kunsthåndverk i keramikk og glass. Det tradisjonelle skille mellom billedkunst og kunsthåndverk er i dagens virkelighet vanskelig å opprettholde. Allikevel finner Hjelpfondet at utviklingen ikke er kommet så langt at det er naturlig å la kunsthåndverkere omfattes av ordningen. Hjelpfondet bemerker også at selv om det kunstteoretisk ikke er lett å opprettholde et skille mellom billedkunst og verk i keramikk og glass, er det i praksis meget komplisert å trekke en grense mellom de arbeider i keramikk og glass som er åndsverk i lovgivningens forstand, og dermed i tilfelle skulle omfattes av kunstavgiftsordningen, og de som ikke har tilstrekkelig verks-høyde. Hjelpfondet finner at en utvidelse av avgiftsgrunnlaget til å omfatte verk i keramikk og glass – som ikke er skulptur – i praksis vil skape store avgrensningsproblemer, i hvert fall hvis det ikke samtidig fastsettes en relativt høy nedre prisgrense, og har samlet sett intet ønske om at kunstavgiften skal omfatte denne type verk.

3. Departementet foreslår at avgiftsgrunnlaget for kunstavgiften og følgeretten harmoniseres, slik at satsen skal være 5 %. Hjelpfondet merker seg at Departementet mener at denne løsning ikke bare gir Hjelpfondet indirekte kompensasjon for inntektsbortfallet for omsetning av de verk som etter lovendringen skal ha følgerett, men også vil forenkle administrasjonen av de to ordningene. Hjelpfondet slutter seg prinsipielt til dette. Det kunne kanskje være en viss bekymring for at en heving av kunstavgiftsgrensen kunne sette den kollektive ordningen i vanry og dermed skape en risiko for å ødelegge den, idet innkrevingen er avhengig av aktørenes samarbeidsvilje. Hjelpfondet antar imidlertid at når en følgerett på 5 % innføres, vil det neppe skade den kollektive ordningen at kunstavgiften settes på det samme nivå.
4. Hjelpfondet er enig med Departementet i at det er behov for en forenklet ordning med betaling av vederlaget etter følgerettsloven og av fordelingen av midlene. Hjelpfondet har merket seg at Departementet antar at det forutsettes at den organisasjon som skal administrere følgeretten, samarbeider med Hjelpfondet, slik at ordningene i størst mulig utstrekning kan samordnes. Dette er Hjelpfondet enig i; Hjelpfondet har i dag en organisasjon som møter denne del av kunstmarkedet, og som vil kunne forvalte innkrevingen også av følgeretten uten betydelige ekstrakostnader. Hjelpfondet bemerker allikevel at det bør overveies om det ikke skal åpnes for en delt ordning, en for innkreving av følgerettsvederlaget fra de vederlagspliktige, og en for fordelingen av midlene. Hjelpfondet er villig til å påta seg en slik oppgave. Uansett hvilken modell som velges, må det sørges for at rapporterings- og betalingsterminene for de to ordninger blir samstemt.

Med vennlig hilsen

BILDENDE KUNSTNERES HJELPEFOND

Viggo Hagstrøm, styreleder

Anniken Thorsen, direktør